

Platforma electorală a Partidului Social-Democrat din Moldova (Alegeri parlamentare 1998)

Prezenta Platformă reflectă:

- Declarația cu privire la principiile programatice PSDM (1990);
- Programul electoral al social-democraților (1994) și Programul PSDM (1995).

Chiar din ziua fondării sale - 13 mai 1990 - Partidul Social-Democrat din Moldova se pronunță consecvent pentru desfășurarea unor măsuri bine gândite și hotărâte, având drept scop afirmarea Republicii Moldova ca stat democratic cu o economie de piață social orientată și eficientă.

Este evident faptul că actuala putere s-a dovedit a fi inaptă, neputincioasă să soluționeze problemele de neamînat cu care se confruntă societatea moldovenească:

- transformarea economiei țării dintr-un apendice al complexului economic ai fostei URSS într-o economie națională reală;
- reducerea la minimum a costului social al reformelor economice;
- stoparea degradării potențialului științific și intelectual – unicul factor ce deosebește deocamdată Moldova de țările slab dezvoltate;
- asigurarea integrității teritoriale a țării.

În cazul victoriei la alegerile din 22 martie 1998, Partidul Social-Democrat, în persoana fracțiunii parlamentare, își asumă următoarele obligații:

I. În sfera economică și socială

Programul nostru economic are la bază următoarele principii:

- dezvoltarea consecventă a economiei naționale prin îmbinarea rațională a metodelor reglementării de către stat și dezvoltării pe toate caile a antreprenoriatului privat;
- întărirea pozițiilor economice ale Republicii Moldova pe piața C.S.I., cooperarea cu România, cu alte țări din Europa și din lume, fără admiterea unei dependențe economice unilaterale a întreprinderilor și întreprinzătorilor din Moldova;
- modernizarea sectorului agroindustrial al țării și stimularea exportului produselor lui, încetarea opunerii sectorului agrar celui industrial; nu există țări agrare prospere cu o industrie slab dezvoltată, agricultura poate să înflorească numai datorită unei industrii și științe aflate într-o creștere dinamică;
- asistență socială păturilor social vulnerabile ale populației, stimularea creării de noi locuri de muncă, garantarea pentru cetățeni a posibilităților de a-și asigura bunăstarea prin propria muncă.

Sarcina primordială a Partidului Social-Democrat este combaterea fermă a sărăciei populației.

Partidul Social-Democrat va curma experimentele imprevizibile asupra populației în spiritul șocului fără terapie înfăptuite de guvernele Moldovei începînd cu anul 1990. Politica economică nu se poate realiza împotriva voinței majorității poporului și nu trebuie să înrăutățească nivelul lui de viață.

Partidul Social-Democrat va obține *micșorarea prețurilor* la produsele alimentare, la mărfurile de primă necesitate și la serviciile comunale.

În acest scop vor fi anulate imediat toate obstacolele în calea importului de purtători energetici în orice cantități de către toți cei care au pentru această temei legal, se va face ordine în sistemul de comercializare a produselor agricole, va fi lichidat dezmățul birocratic care dă naștere la clanuri mafioate ce umflă prin monopolismul lor prețurile și înăbușă concurența.

Partidul Social-Democrat va curma practica criminală de *neplătirea salariilor oamenilor muncii*, făcând ordine în sistemul de circulație a banilor.

Se va asigura *un coraport strict dintre salariul minimal și minimul de trai*, stabilit prin Lege.

Se va adopta *Programul "Locuința"* pentru asigurarea cu spațiu locativ a tuturor persoanelor înscrise pe lista și a membrilor cooperativelor de construcție, care au rămas fără acoperiș propriu din cauza statului.

Pensionarilor, invalizilor, copiilor orfani, care s-au pomenit astăzi la limita supraviețuirii fizice, li se garantează *pensii minimale* în mărime de cel puțin 70% din minimul standard de trai. *Ajutoarele de șomaj* nu vor fi mai mici decât pensia minimală, iar *plățile pentru recalficare* vor constitui cel puțin 80% din minimul real de trai.

Va fi asigurat ajutor nominal pentru *mamele singure* și pentru *familii cu mulți copii*.

Va fi elaborat un program guvernamental special privind crearea de condiții pentru participarea deplină a *invalizilor* la viața societății.

Vor fi protejate *drepturile cetățenilor-acționari și ale deponenților*, inclusiv ale celor care au avut de suferit în urma falimentului companiilor și fondurilor financiare, precum și din cauza inflației și denominalizării banilor.

Politica fiscală va fi subordonată sarcinii de micșorare treptată a poverii impozitelor asupra producătorilor și de stimulare a activității economice. În Republica Moldova impozitele trebuie să fie mai mici, iar legislația economică mai avantajoasă decât în țările vecine.

Partidul Social-Democrat are drept sarcină încetarea politicii de distrugere a potențialului industrial al Moldovei, promovată de guvernele Republicii începând cu anul 1990.

Este necesar:

- de a asigura pe căi legislative și financiare crearea de holdinguri (grupuri financiare-industriale) în scopul dezvoltării în baza investițiilor internaționale a ramurilor industriei autohtone cu un înalt nivel științific;
- de a asigura, prin participarea nemijlocită a specialiștilor din Moldova și sub controlul lor, restructurarea efectivă a întreprinderilor industriale din Moldova în baza programelor existente, precum și a noilor programe de asistență tehnică și financiară:

- de a revizui politica fiscală și creditar-investițională în scopul de a păstra colectivele de producție și de cercetare științifică înalt calificate, de a încuraja cooperarea internațională de producție și industrializarea exportului, precum și de a stimula modernizarea potențialului industrial al țării.

O sarcină primordială a Partidului Social-Democrat este curmarea destrămării agriculturii țării – nucleul economiei noastre naționale, menținerea și perfecționarea nivelului tehnologic existent al producției agricole, păstrarea fertilității pământului ca pe o avuție națională.

Țăranul trebuie să fie proprietar al pământului cu drept de dispoziție economică asupra lotului său. Pământul are nevoie de stăpîn, dar și de lucrător, de aceea se vor curma orice încercări de furtișaguri (delapidări) sau de destrămare artificială a gospodăriilor.

Este inadmisibilă situația în care țărani, fiind unicii proprietari legali ai pământului - unica bogăție naturală a țării - sînt cea mai săracă pătură truditoare din republică.

De aceea producătorii agricoli nu trebuie să plătească impozite în aceleași proporții ca orice alte ramuri, inclusiv comerțul, asigurînd printr-o politică fiscală și investițională flexibilă atragerea capitalurilor în agricultura țării, păstrînd, totodată, controlul asupra procesului de producție din partea proprietarilor legali al pământului - țărani din Moldova.

Codul funciar trebuie să devină lege pentru toți. Vânzarea-cumpărarea pământului trebuie să fie permisă doar cetățenilor Republicii Moldova și numai atunci cînd vor exista condiții pentru formarea prețului real al pământului.

Întreprinderile agricole trebuie să devină participanți deplini și activi la economia țării, dar nu să moară cîte una sub povara impozitelor peste puterile lor, a așa-numitei reforme care nu se mai termină, ce conduce la ruina definitivă a unicei ramuri care mai funcționează – complexul agroindustrial al țării.

Locuitorilor de la sate li se va garanta asistența medicală și instruirea cu adevărat gratuită pentru copiii lor, transport public cu funcționare normală, prestarea serviciilor sociale și comunale la un nivel decent și la prețuri accesibile, inclusiv prețurile la gaz și energie electrică.

Toate aceste măsuri trebuie să se bazeze în primul rînd pe curmarea exproprierii, folosită efectiv de unele organe de stat împotriva majorității întreprinderilor.

Politica economică a Partidului Social-Democrat va fi orientată în întregime spre obținerea pentru ea a unui larg sprijin social.

II. În sfera culturii, științei, învățămîntului, ocrotirii sănătății și a naturii

Destinele culturii, științei, învățămîntului nu trebuie să depindă de vitregiile luptei politice și de greutatea economice.

Partidul Social-Democrat va opri practica de distrugere a culturii și învățămîntului, negarea neîntemeiată a experienței culturale din deceniile trecute. Va fi creată baza

legislativă a culturii care să garanteze dezvoltarea ei liberă indiferent de doctrinele ideologice și frontierele politice.

Noi suntem pentru o adevărată depolitizare și deideologizare a școlii, pentru formarea în școală a unei atmosfere de toleranță și înțelegere reciprocă, neadmiterea (neîngaduirea, interzicerea) propagării ideilor oricărui exclusivism social sau național. Învățământul general trebuie să fie finanțat în totalitate din bugetul republican, dar nu să stoarcă bugetele locale sărace și fără de aceasta.

Tuturor locuitorilor Moldovei li se vor asigura condiții egale și accesul liber la învățământul optim în limba maternă, aprobat prin lege, aplicarea liberă a formelor și metodelor avansate de desfășurare a procesului de învățământ, inclusiv pe baza inițiativei private.

Partidul Social-Democrat este adeptul separării depline a Bisericii de Stat. Biserica nu poate fi instrument al politicii. Ținând seama de rolul Bisericii în educația morală (moralității), în asigurarea coeziunii spirituale a popoarelor ce locuiesc istoricește aici, Statul trebuie să o sprijine pe toate căile. În această direcție, asigurând o atitudine egală față de toate confesiunile tradiționale din Moldova.

A acțiunile celor de la putere au dus la declinul științei, fără a cărei dezvoltare Moldova se lipsește de viitor. Este necesar să se acorde la nivel de stat, prin a concura, un sprijin efectiv pentru cercetările fundamentate, să fie conjugate eforturile științei universitare și aplicative pentru elaborarea de programe și proiecte concrete, inițiate prin comenzi de stat cu destinație specială.

Partidul Social-Democrat se pronunță pentru reformarea ocrotirii sănătății, asigurând fiecărui cetățean asistență medicală gratuită și calitativă, indiferent de poziția lui sedată și de nivelul veniturilor. Este necesară întărirea financiară a bazei tehnico-materiale și a celei de cadre atât prin alocări sporite de la buget, cât și prin folosirea investițiilor particulare.

Oamenii sînt sănătoși nu atunci cînd se tratează, ci atunci cînd nu se îmbolnăvesc. De aceea garantarea legislativă și financiară pentru cetățenii Moldovei, în special pentru tineri și persoanele de vîrste a treia, a condițiilor necesare pentru un mod de viață sănătos, a accesului real la posibilitățile oferite de cultura fizică și sportul profesionist, constituie o parte inseparabilă a politicii PSDM.

Conștientizînd faptul că oamenii și pămîntul sînt averea cea mai de preț a Moldovei, Partidul Social-Democrat se obligă să treacă imediat la măsuri de urmărire judiciară și penală a funcționarilor care au admis poluarea criminală a mediului înconjurător, precum și folosirea lui necontrolată, ceea ce duce la creșterea morbidității (îmbolnăvirii) populației. Va fi adoptată o legislație eficientă de protecție a naturii cu o subordonare rațională față de ea a tuturor genurilor de activitate productivă.

Partidul Social-Democrat consideră că platforma propusă ține cont de problemele și greutățile cu care se confruntă tineretul, aruncat la marginea vieții sociale de către actuala putere. Noi vom acorda înlesniri întreprinzătorilor pentru angajarea în cîmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățământ superior și mediu de specialitate, vom oferi tinerelor familii împrumuturi și credite pe termen lung în vederea construcției de locuințe

și a amenajării lor. Toți tinerii trebuie să fie ocrotiți în procesul de integrare în viața societății de o lege specială cu privire la tineret.

III. Moldova – casa noastră comună. Întărirea statalității moldovenești

Partidul Social-Democrat consideră că:

- Fără întărirea statalității noastre;
- Fără o împăciuire dintre trăitorii Moldovei de diferite neamuri, împăciuire obținută prin compromis și pe baza unei perspective clare a existenței Republicii Moldova;
- Fără soluționarea conflictelor din raioanele de est ale țării nici nu poate fi vorba de combaterea sărăciei, corupției, nu se poate miza pe atragerea de investiții în economia noastră, pe apărarea reală a drepturilor omului, inclusiv a dreptului la proprietate.

Pornind de la acestea, Partidul Social-Democrat își ia asupra sa datoria:

- să înfăptuiască o politică de împăciuire interetnică, fiecare cetățean este în drept să se considere ceea ce dorește el însuși - moldovean sau român, rus, ucrainean, găgăuz, bulgar sau de altă naționalitate - apartenența de neam este o chestiune personală a fiecăruia; dar ca popor noi toți suntem cetățeni ai Republicii Moldova, egali în fața legii;
- să obțină la prima sesiune a noului Parlament perfecționarea Legislației cu privire la limbi, menite să facă limba de stat obligatorie pentru lucrătorii din instituțiile de stat, dar nu să fie folosită drept mijloc de lezare a drepturilor cetățenilor, precum și să schimbe termenii de realizare a legii, oprind prin aceasta evadarea cadrelor calificate, inclusiv din sfera învățământului; copiii noștri trebuie educați într-un climat de multilingvism civilizată și firesc;
- să obțină interzicerea organizațiilor politice care își propun ca scop surparea suveranității sau a integrității teritoriale a Republicii Moldova;
- să restabilească încrederea dintre locuitorii ambelor maluri ale Nistrului, precum și încrederea populației de pe malul stîng față de Chișinău în calitatea lui de capitală a statului, care oglindește și apără interesele tuturor cetățenilor Moldovei;
- să înfăptuiască o nouă împărțire a împuternicirilor în folosul organelor conducerii locale, asigurându-le o bază financiară trainică și suficientă pentru rezolvarea pe teritoriul lor a întregului complex de probleme social-economice;
- să întărească sistemul organelor ordinii de drept prin ridicarea nivelului profesional, prin perfecționarea bazei tehnice, îmbunătățirii simțitoare a sistemului de salarizare și asigurare a unei protecții sociale speciale pentru lucrătorii din această sferă și membrii familiilor acestora.

Armata este una dintre condițiile principale de menținere a stabilității în zonă în condițiile conflictului transnistrean nesoluționat. Partidul Social-Democrat va înfăptui în baza unei doctrine de securitate a statului a politică de ținere sub controlul societății civile a armatei naționale puțin numeroase și de un înalt profesionalism, curățită de neajunsurile proprii Armatei Sovietice, asigurînd o suficientă protecție socială militarilor și membrilor familiilor acestora.

PSDM considera că Armata este unul dintre mecanismele de educare a patriotismului în societatea moldovenească, ferită de încercările de a o antrena în lupta politică internă.

Partidul Social-Democrat consideră politica externă drept factor de asigurare a securității

tînărului stat moldovenesc și își ia asupra sa datoria:

- să pună la temelia politicii externe asemenea priorități, ca integrarea neabătută a țării și sistemul european comun de securitate și colaborarea reciproc avantajoasă cu structurile economico-financiare mondiale în interesele economiei naționale;
- să urmeze în politica externă un curs cumpătat, folosind la maximum avantajele poziției geopolitice a Moldovei, să asigure relații stabile și egale cu România, Ucraina și Federația Rusă;
- să învioreze activitatea diplomatică în vederea retragerii de pe teritoriul statului nostru a armatelor străine.

Partidul Social-Democrat va înainta în 1998 un pachet de legi menit să creeze baza juridică pentru lupta contra corupției, care va pune funcționarii de stat sub un control strict din partea societății. Persoanele numite în funcție sînt obligate să completeze o declarație despre venituri.

Partidul Social-Democrat consideră că orice reforme sînt posibile numai cu condiția instaurării ordinii, a consolidării legalității și a unei lupte reale, nu declarate, contra criminalității.

Social-Democrații sînt unica forță politică din Moldova care întreține relații internaționale. Noi ne angajăm să folosim legăturile noastre cu partidele social-democrate din alte țări, în primul rînd din țările conduse de guverne social-democrate. În scopul acordării de sprijin Republicii Moldova în acest moment de criză al formării ei.

Victoria Partidului Social-Democrat va însemna o colaborare reală în domeniul vital al Republicii Moldova cu astfel de țări dezvoltate ca Germania, Suedia, Austria, Spania, Danemarca și altele, în care social-democrația și-a demonstrat deja capacitatea de a rezolva problemele societății.

Anii ce s-au scurs ne-au demonstrat că nici noi, nici Dumneavoastră nu putem spera la mai bine atîta timp cît în Parlament și în Guvern se vor afla la cîrmă aceleași persoane, transfugi adevărați, care de fiecare dată în ajunul alegerilor trec în partide, mișcări sau blocuri proaspăt înjghebate.

Partidul Social-Democrat din Moldova, pe parcursul a șapte ani de activitate, a demonstrat că este capabil să aducă în Parlamentul și în Guvernul țării o echipă de oameni noi, *neîmpovărați cu dogme naționaliste sau ideologică*, care au *confirmat profesionalismul lor deja în condițiile economiei de piață* și sînt capabili nu numai să gîndească limpede și să formuleze clar sarcinile, dar și să muncească cu dăruire pentru binele Patriei noastre - independente și bogate - după cum poate și trebuie să fie Republica Moldova!

**Să încercăm împreună să ne făurim un viitor mai bun!
Votați cu Partidul Social-Democrat din Moldova!
Aceasta va fi cea mai justă alegere!**

/Moldova Suverană, Nr. 21, 05.02.1998/